

Publiskā apspriešana par grozījumiem gāzes domēna protokolā

Esošās situācijas pārskats un grozījumu vajadzības pamatojums

Enerģētikas likuma 117.³ panta pirmā daļa, kas stājās spēkā 2023. gada 1. jūlijā, nosaka, ka gāzes izcelsmes apliecinājumi (turpmāk – IA) izsniedz un pārvalda vienotais dabasgāzes pārvades un krātuves sistēmas operators akciju sabiedrība “Conexus Baltic Grid” (turpmāk – Conexus) atbilstoši Eiropas Enerģijas IA sistēmas vai citas Eiropas atjaunojamās enerģijas IA dokumentācijas shēmas prasībām par gāzes IA izsniegšanu un atcelšanu, kā arī publicē savā tīmekļvietnē informāciju par izpildāmajām prasībām un iesniedzamajiem dokumentiem gāzes IA saņemšanai. Lai nodrošinātu IA izdošanu, Conexus ir izstrādājusi IA aprites kārtību jeb domēna protokolu atbilstoši Eiropas Enerģijas sertifikātu sistēmas (European Energy Certificate System) (turpmāk – EECS) noteikumiem un Enerģētikas likumā noteiktajam, kuru 2023. gada 13. decembrī oficiāli apstiprināja Eiropas IA izdevējiestāžu asociācija Association of Issuing Bodies (turpmāk – AIB).

Gan Conexus, gan potenciālie biometāna ražotāji ir izrādījuši vēlmi veicināt biometāna attīstību, nodrošinot iespēju aizstāt katra ražotāja individuāli izbūvēto tiešo biometāna ražotnes pieslēgumu pie gāzes pārvades vai sadales sistēmas ar biometāna ievades punktu, un uz kuru biometānu no biometāna ražotnes piegādā ar konteinerpārvadājumu palīdzību un ievada speciāli aprīkotā biometāna ievades punktā (turpmāk – BIP), kas savienots ar gāzes pārvades vai sadales sistēmu. Līdz ar to ir nepieciešams veikt grozījumus domēna protokolā, lai nodrošinātu EECS IA izdošanu BIP ievadītam biometānam. Šobrīd citas AIB biedru valstīs šādam biometānam EECS IA neizsniedz un Conexus būs pirmais, kas ieviesīs konceptu šādi sistēmā ievadīta biometāna IA izdošanai, jo šis jautājums nav detalizēti atrunāts arī EECS noteikumos. Šo konceptu iespējams ieviest domēna protokolā arī tāpēc, ka ir mainījušies tiesiskie apstākļi, proti, ar 2024. gada 27. februāra grozījumiem Ministru kabineta 2022. gada 13. septembra noteikumos Nr. 567 "Noteikumi par prasībām biometāna un gāzveida stāvoklī pārvērstas sašķidrinātās dabasgāzes ievadīšanai un transportēšanai dabasgāzes pārvades un sadales sistēmā", tika ieviests jauns, fosilu parametru kontroles mehānisms, kas ļauj pārliecināties, ka sistēmā tiek ievadīts atjaunīgas nevis fosilas izcelsmes metāns, un kas kalpo par pamatojošu kontroles mehānismu AIB.

Publiskās apspriešanas kopsavilkums un pamatojums

Šo publisko konsultāciju ir izstrādājis Conexus, kas pilda arī gāzes izcelsmes apliecinājumu izdevējiestādes lomu atbilstoši Enerģētikas likumā noteiktajam un EECS ietvaram. Publiskās apspriešanas mērķis ir informēt un apkopot sabiedrības viedokli par Conexus ierosinātajām izmaiņām gāzes domēna protokolā, lai varētu nodrošināt EECS izcelsmes apliecinājumu izdošanu biometānam, ko ievada BIP.

Domēna protokols tiek izstrādāts angļu valodā, lai nodrošinātu starptautisku recenzēšanu un plānotās izmaiņas, cita starpā, ietver šādu būtiskāko jautājumu noteikšanu:

- Ietverti jautājumi par to, ka lai nodrošinātu pieeju tirgum arī biometāna ražotāji, kas atrodas salīdzinoši tālāk no savstarpēji savienotās gāzes sistēmas, nepieciešams ieviest virtuālā cauruļvada konceptu, kur biometānu saspiestā veidā kā bioCNG piegādā uz savstarpēji savienoto gāzes sistēmas un ievada BIP. Vienlaikus skaidrots, ka uzskaites un kvalitātes kontroles principi ir tādi paši kā tiešajiem sistēmas pieslēgumiem;
- Lai izvairītos no biometāna dubultas uzskaites, kas tiek piegādāts pa virtuālo cauruļvadu uz BIP savstarpēji savienotajā gāzes sistēmā, konta turētājam, kas piesakās IA saņemšanai, ir aizliegts sertificēt to pašu enerģijas vienību divreiz, izņemot Brīvprātīgās Shēmas ilgtspējības sertifikācijas ietvaros, kuras informācija tiek iesniegta Conexus iekļaušanai IA;
- Noteikts, ka BIP gadījumā ražotājam ir papildu pienākums uzturēt izsekojamus audita ierakstus par biometāna piegādēm un kravu pārvadājumiem, kur ražošanas auditoram ir pienākums pārliedzināties, ka ražošanas iekārtai, kas sagatavota reģistrācijai IA reģistrā un nogādāt gāzi uz BIP, ir arī atbilstošs, auditējams kravu kustības reģistrs;
- Pārvietots detalizēts iesniedzamo dokumentu uzskaitījums no domēna protokola teksta uz 2. pielikumu “Konta turētāja reģistrācijas formu”, nosakot iesniedzamos dokumentus, kad tiek veikta konta pirmreizēja reģistrācija IA reģistrā;
- Noteikts, ka BIP gadījumā Conexus izveido virtuālus gāzes skaitītājus;
- Noteikts, ka Conexus no IA reģistra var izņemt kļūdaini izdotus IA; Veikti tehniski precizējumi un papildinājumi.

Paredzēts, ka grozījumi gāzes domēna protokolā stāsies spēkā pēc atbilstošas starptautiskas recenzijas un apstiprināšanas procedūras AIB.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šajā apspriešanā ierosinātajā domēna protokola grozījumu projektā izmaiņas ir iezīmētas (*track changes*), un Conexus ir īpaši ieinteresēts saņemt ieinteresēto personu viedokļus par jautājumiem, kas aplūkoti ierosinātajā grozījumu projektā.

Ieinteresētās personas ir aicinātas iesniegt priekšlikumus un komentārus par ierosināto grozījumu projektu **līdz 2024. gada 3. maijam**, nosūtot tos elektroniski Conexus uz e-pasta adresi go@conexus.lv.

Pielikumā: Domēna protokola grozījumu projekts ar iezīmētām izmaiņām (*track changes*)